

МИЛЛИЙ ТАРАҚҚИЁТ ҒОЯСИНИ ТАРҒИБ ЭТИШ ОРҚАЛИ ЁШЛАР ТАФАККУРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Очилова Нигора Рузимуратовна

Қарши муҳандислик иқтисодиёт институти
Иқтисодиёт ва педагогика университети доценти

АННОТАЦИЯ

Ўзбекистоннинг мустақиллигини, унинг ўзига хослигини фақат миллий ғоялар, уларнинг моддий кучга айланиши натижасида таъминлаш мумкин бўлади. Миллий ғоя ёшларнинг ўзини англаши жараёнида шакллана бошлайди. Миллий тараққиёт—эволюцион характерга эга, у миллатнинг шаклланиши, такомиллашиши ва юксалиши каби узлуксиз жараёндир. Миллий тикланиши, миллат тараққиёти тарихининг маълум бир босқичида маълум сабаблар оқибатида бой берилган салоҳиятни қайтадан миллат тараққиётига йўналтириши билан боғлиқ бўлган жараёндир.

Калит сўзлар: *Миллий тараққиёт, миллатнинг мустақиллиги, миллатнинг шаклланиши, такомиллашиши ва юксалиши, миллий давлатчилик, миллий маданият.*

ФОРМИРОВАНИЕ МЫШЛЕНИЯ МОЛОДЕЖИ ПУТЕМ ПРОДВИЖЕНИЯ ИДЕИ НАЦИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

доц. Очилова Нигора Рузимуратовна

Каршинский инженерно-экономический институт
Университет экономики и педагогики

АННОТАЦИЯ

Обеспечить независимость Узбекистана и его уникальность можно будет только в результате национальных идей и превращения их в материальную силу. Национальная идея начинает формироваться в процессе самореализации молодежи. Национальное развитие имеет эволюционный характер, это непрерывный процесс формирования, совершенствования и подъема нации. Национальное возрождение – это процесс, связанный с переориентацией утраченного в силу определенных причин потенциала на определенном этапе истории развития нации на развитие нации.

Ключевые слова: *Национальное развитие, независимость нации, формирование, совершенствование и рост нации, национальная государственность, национальная культура.*

FORMING YOUTH THINKING BY PROMOTING THE IDEA OF NATIONAL DEVELOPMENT

Ochilova Nigora Ruzimuratovna

assistant professor

Karshi Engineering and Economic Institute

University of Economics and Pedagogy

ABSTRACT

It will be possible to ensure the independence of Uzbekistan and its uniqueness only as a result of national ideas and their transformation into a material force. The national idea begins to form in the process of self-realization of youth. National development has an evolutionary character, it is a continuous process of formation, improvement and rise of the nation. National revival is a process associated with the reorientation of the potential lost due to certain reasons at a certain stage in the history of the development of the nation for the development of the nation.

Keywords: *National development, independence of the nation, formation, improvement and growth of the nation, national statehood, national culture.*

КИРИШ

Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг иқтисодий, ижтимоий сиёсий, мафкуравий-маънавий соҳаларда тараққиёт ва янгилашнининг ўзига хос ҳамда ўзига мос йўлини танлади. Республикаимизнинг бозор иқтисодиётига ўтиш тажрибаси, «ўзига хос ва ўзига мос» тараққиёт йўли, истиқлолнинг дастлабки кунларидан бошлаб миллий анъаналаримизга асосланган янги давлатчилик назарияси, миллий тикланиш ғояси, истиқболда мўлжалланган стратегик масалалар, минтақавий ва халқаро сиёсат, Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрни ва мавқеи каби долзарб масалалар ишлаб чиқилди.

Шунингдек, Ўзбекистонда қурилаётган ҳуқуқий демократик давлат хусусиятлари, демократия ва халқ руҳияти, демократик тамойиллар ривожини, маданиятлар ва цивилизациялар синтези, фуқаролик жамияти тизимини шакллантириш йўллари, миллий мафкура зарурати ва унинг негизлари, миллий кадриятларни тиклаш, неча минг йиллик тарихимизни ўрганишнининг концептуал ғоялари асослаб берилди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ишлаб чиқиш ва амалга татбиқ этиш, ҳаётнинг барча соҳа ва тармоқларини ислоҳ қилиш борасида улкан ютуқларни қўлга киритганини, буларнинг барчаси эркин ва фаровон ҳаётимиз учун мустаҳкам пойдевор бўлиб келаётганини ҳеч қачон

унутмайди[1]. Албатта жамият тараққиётининг муайян босқичларида ижтимоий ҳодисаларга муносабат хилма-хил тарзда намоён бўлади.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Бугун бир ҳақиқатни катта ғурур ва ифтихор билан айтишга тўла асосимиз бор: мард ва матонатли халқимиз қанчалик қийин ва оғир синовларга дуч келмасин, ўзининг мустаҳкам иродасини намоён этиб, ўзи танлаб олган мустақиллик йўлига доимо содиқ бўлиб келмоқда[2].

Давлат ва жамият бошқаруви мураккаб жараён бўлиб, уни ташкил этиш ва бошқариш бўйича турли хил моделлар, бошқарув шакллари ҳамда йўллари ишлаб чиқилган. Инсоният томонидан минг йиллар давомида ”тараққийпарвар давлат”, «комил жамият» барпо этиш ғояси илгари сурилган. Шу асосда ўтган асрдан бошлаб жаҳон амалиётида ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятини ташкил этиш бўйича амалиёт бир неча давлатлар тажрибасида қўлланилиб, ҳаётда ўз самарасини берди.

Миллатнинг мустақиллигини, унинг ўзига хослигини фақат миллий ғоялар, уларнинг моддий кучга айланиши натижасида таъминлаш мумкин бўлади. Миллий ғоя ёшларнинг ўзини англаши жараёнида шакллана бошлайди. Миллий тараққиёт—эволюцион характерга эга, у миллатнинг шаклланиши, такомиллашиши ва юксалиши каби узлуксиз жараёндир. Миллий тикланиш, миллат тараққиёти тарихининг маълум бир босқичида маълум сабаблар оқибатида бой берилган салоҳиятни қайтадан миллат тараққиётига йўналтириш билан боғлиқ бўлган жараёндир.

Жамият ривожидида миллий тараққиёт моделининг ўрни муҳим аҳамият касб этади. Чунки айнан миллий тараққиёт модели халқ, миллат томонидан маъқулланган ижтимоий – сиёсий, иқтисодий ва маънавий ривожланиш йўллари, давлат бошқариш усуллари, минтақавий ва глобал интеграция стратегияси тушунилади. У миллий давлатнинг ички ва ташқи сиёсатида оид, ички хусусиятидан келиб чиқадиган концептуал ғоя, ривожланишнинг назарий андозаси, амалий муаммоларини ҳал этиш механизмларининг мужжассамидир. Унинг марказида миллий тараққиёт манфаатлари, ушбу манфаатларни ифода этиш ва ҳимоя қилиш чора – тадбирлари туради.

Миллий тикланиш—у ёки бу миллат ҳаётида содир этиладиган, зўравонлик йўли билан унинг авлод-аждодлари томонидан яратилган мерос, урф-одатлар, анъаналар, қадриятлардан маҳрум этилган, тарихий хотираси топталган, миллий ўзликни англаши чекланган, манфаатлари, мақсадлари, паймол этилган, тарихий тараққиётнинг маълум босқичига келиб эса ўз мустақиллигини қўлга киритиш натажасида миллий ривожланиш борасида ана

шу бой берилган имкониятлардан фойдаланиш, яратилган барча моддий ва маънавий бойликларни миллий ривожлантиришга йўналтиришга қаратилагн умуммиллий фаолиятдир. Миллий тикланишнинг асосий йўналиши тарихий тараққиётнинг маълум босқичида у ёки бу миллат томонидан миллий тараққиёт борасида бой берилган имкониятларини мустақилликни қўлга киритиш шарофати билан яна миллий ривожланишнинг асосий манбаига айлантириш борасидаги умуммиллий ва миллий ўзликни англаш жараёни фаолияти билан боғлиқдир.

Мустақиллик миллий ўзлгимизни, ор-номус ва ғуруримизни, инсоний кадр-қимматимизни қайта уйғотди, она тилимизни, динимизни, қадрият ва анъаналаримизни қайтариб берди. Қадимий тарихимиз, миллий давлатчилигимиз тикланди. Миллий тикланиш деганда миллий ўзлик туйғусининг уйғониши ва тобора мустақамланиб бориши тушунилади.

Миллий ўзликни англаш мамлакат тараққиётида муҳим ўрин тутади, миллий онг инсонда Ватанга муҳаббат ҳис-туйғусини оширишда, ҳар томонлама комил инсон шахсини тарбиялашда бебаҳо ички омилдир. Миллий ўзликни англаш тарихни ўрганишдан бошланади. Тарихни билмасдан туриб инсон ўзлигини топиши амри маҳолдир. Ўзининг миллий давлатчилик, миллий маданият ва маънавият тараққиётининг тарихий тажрибасини ўзлаштирмаган халқ миллий тикланишга қодир эмас. Миллий ўзликни англаш ва миллий тикланиш орқали биз ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳаларда олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли ҳал эта оламиз.

Таъкидлаш лозимки, халқни уюштириш, чорлаш, бирлаштириш, Ўзбекистонда яшайдиган, миллати, тили, динидан қатъи назар, ҳар бир фуқаронинг ягона Ватан бахт-саодати учун доимо масъулият сезиб яшашига даъват қилиш, аждодларимизнинг бебаҳо мероси, миллий қадрият ҳамда анъаналаримизга муносиб бўлишига эришиш, юксак фазилатли ва покдил инсонларни тарбиялаш, шу муқаддас замин учун фидойиликни ҳаёт мезонига айлантириш— миллий истиқлол мафқурасининг бош мақсади, деб белгиланди. Ҳақиқатан, ягона, тўғри йўлни, мақсадни, мафқурани, ғояни топишдан ҳам қийинроқ иш йўқ. Бугун яқин ва узоқ минтақалардаги айрим давлатларда содир бўлаётган қон тўкишлар, ижтимоий-сиёсий беқарорлик, одамлардаги тушкунлик-буларнинг барчаси, шубҳасиз, ўша мамлакатларнинг ўз йўлини топа олмаганлигидан, дейиш мумкин. Шу ўринда Ўзбекистон халқининг миллий тараққиёт йўлидаги бош ғояси - озод ҳамда обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишдан иборат бош мақсаднинг белгиланиши, миллий истиқлол мафқураси асосий ғояларининг илмий жиҳатдан ишлаб чиқилганлиги, бунда

миллий менталитетимиз, миллий урф-одат, анъана, кадриятларимизга, айниқса, халқимизнинг туб манфаатларига мос стратегик йўлнинг танланганлигини муҳим кадам сифатида баҳолаш мумкин. Ўзбекистонда маърифатли жамият барпо этиш йўлидаги саъй-ҳаракатлар, маънавият ва маърифат давлат сиёсатининг устувор йўналиши деб эълон қилиниши ҳам ҳар бир фуқарода буюк келажак қуриш, ўз фуқароларига муносиб турмуш ҳамда ҳаётни барпо қилишга бел боғлаган ҳар қандай мамлакат, энг аввало, фуқароларида ўз тафаккурини ислоҳ этишга эҳтиёж туғдириши лозим.

Ривожланиш жамият тизимининг мураккабланиши, такомиллашуви жараёнида ташқи шароитларга самарали мослашувчанлигида, воқелик кўламнинг кенгайишида, бирон бир соҳадаги сон ва сифат ўсишида, уни амалда таъминлашнинг структуравий қурулмаларнинг вужудга келишида намоён бўлади[3].

Мустақиллик йилларида замонавий билим ҳамда тафаккурга, соғлом дунёқарашга эга, ривожланган давлатлардаги тенгдошлари билан беллашишга тайёр ёш авлод шаклланди. Улар ўз кучига, салоҳиятига ишонапти, ён-атрофга очиқ кўз билан қараб хулоса чиқармоқдалар, мустақил фикрга эгалар, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаш, ахборот-коммуникация технологиялари, интернетдан фойдаланишга устувор аҳамият бераётир. Буларнинг барчаси ёшларимизда мустақил фикрни уйғотаяпти, шакллантирмоқда. Одамлар адолат учун жон беради, адолат учун курашади, адолат учун ўзини ҳам аямайди. Ҳозирги кунда Ўзбекистонда ана шундай мардлар ўсиб, вояга етмоқда.

Ўзбекистон демократик ривожининг янги, миллий юксалиш босқичида Президент Шавкат Мирзиёев томонидан жамият ривожини ва таълим тарбия масалалари юзасидан замонавий демократик ривожланишнинг хусусиятларидан келиб чиқиб, туб сифат ўзгариши нуқтаи назаридан кенг қамровли ислоҳотлар олиб борилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев демократик ислоҳотларни изчил давом эттирар экан, унинг амалий, конструктив характери ҳамда танқидий таҳлил, қатъий тартиб интизом ва шахсий жавобгарлик ўта муҳимлигига катта аҳамият қаратмоқда.

Ўзбекистон демократик тараққиётининг маънавий юксалиш босқичида ҳаракатлар стратегиясининг ишлаб чиқилиши ва унинг устувор йўналишларининг белгиланиши, Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилсин! ғоясининг ўртага ташланиши, Халқ ва виртуал қабулхоналар, Давлат хизмати агентликларининг ташкил этилиши, халқ билан давлат раҳбарининг бевосита мулоқотининг йўлга қўйилиши –

мамлакатимизда демократик ислохотларни янада ривожлантиришнинг янги амалий усули сифатида намоён бўлмоқда.

ХУЛОСА

Бугунги кунда эркин ва фаровон, инсонпарвар ва адолатли давлат ва кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш каби ғоялар жамиятимизнинг барча қатламлари томонидан қўллаб-қувватланмоқда. “Юксалиш” ғоясини амалга татиқ этиш борасидаги кенг кўламли вазифаларнинг бажарилиши мамлакатимиз барқарор тараққиётининг муҳим шarti бўлиб, юртимизда бир осмон остида яшаб, ягона мақсад йўлида меҳнат қилаётган турли миллат ва элатлар, динлар ва конфессияларга мансуб кишилар, давлат ва жамоат ташкилотлари, бир сиёсий майдонда ҳаракат қилаётган партиялар вакиллари ўртасидаги ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

REFERENCES

1. Мирзиёев Ш.М. Мустақил Ўзбекистон давлатининг асосчиси. // Ислom Каримов –Т.: Ислom Каримов номидаги республика Хайрия жамоат фонди 2018. -10 б.
2. Мирзиёев Ш. Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 28 йиллигига бағишланган тантанали маросим. Жонажон Ўзбекистоним, мангу бўл омон! мавзуидаги нутқи.
3. Алимардонов Т. Ҳаракатлар стратегияси – Ўзбекистон миллий тараққиёти янги босқичида. Халқ сўзи. 29.01 2019 й.
4. Ochilova N.R. How to influence your attitude towards a person. Academy.Scientific methodical magazine. № 11 (50), 2019 18-21 Russian impact factor: 0.19 ISSN 2412-8236 (Print) ISSN 2542-0755 (Online)
5. Ruzimuratovna, O. N., Khurramovich, M. Y., & Suyunovna, J. S. (2020). The main features of western Europe medieval, modern philosophy and philosophical views in the 9TH-12TH centuries in Central Asia. *Journal of Critical Reviews*, 7(14), 193-199. DOI:<http://dx.doi.org/10.31838/jcr.07.14.34>
6. Ochilova, N. (2020). East And West: Integration And Cooperation In The Process Of Globalization. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 543-546.
7. Ochilova, N. The role of aesthetics in shaping the young generation. *Multidisciplinary Research SJIF Impact Factor*, 5, 123-125.
8. Ochilova, N. The importance of understanding national identity in Education of the young neighboring. «SCIENTIFIC PROGRESS» Scientific Journal ISSN: 2181-1601. *Volume, 1*, 209-214.